

Klassisk
TRÆBÅD

Nr. 128 · Maj 2016

SVENDBORG LOKKER

Lisbet er kvinden med træbådshistorien

Kvinderne i træbådene

Lisbet Kofoed

Vi har nu gennem to numre af "Klassisk Træbåd" mødt sejlerne Kirsten Lund og Birte Molbech og fulgt deres lange karriere i træbådene – på hver deres vis. I denne forbindelse er Lisbet Kofoed ikke til at komme udenom – vi kender hende jo som mangeårig aktiv træsejler og flittig skribent både til DFÆL's blade og til andre bådblade gennem mange år.

Af Stig Ekblom

"Vuska" med 4 piger ombord på vej mod Bäckviken på Hven i 1965 – men de skyndte sig om på den anden side, da de hørte om stormvarsel fra øst

Den glade familie fejrer Danmarks Befrielse i 1945. Sjægten "Kitten" blev anskaffet, fordi Lisbets mor var så bange for magnetminerne, som tyskerne havde oversået de danske farvande med. Den havde jo ikke jernkøl ligesom forgængeren, den store sejlkutter "Moguntia"

Lisbets far startede i 1926 op som helt selvært sejler i en alder af 18 år med en åben kragejolle, og siden gik vejen gennem forskellige både gennem resten af hans liv. Så Lisbet fik sejlerlivet ind med modermælken helt fra hun blev født i 1935, og ligeledes hendes to yngre søstre – men ingen af dem lærte at sejle selv.

Måske var det netop faderens selværthed, der var årsag til dette – det måtte de selv få fat i, da de blev voksne, og de er blevet sejlere alle tre. De har også sejlet sammen på ture gennem årene – nogen gange i samme båd, andre gange i hver deres.

Vejen til Lisbets selvstændige sejlerliv startede med, at hun læste i København og roede i en af roklubberne ved Svanemøllehavnen – og her fik hun lyst til at sejle med de fine gaffelriggede skolebåde som sejlkubberne brugte.

Ligesom Birte Molbech (i sidste nummer af "Klassisk Træbåd") opsøgte hun KAS og blev afvist – de optog jo ikke kvindelige medlemmer.

"Javel, skal det komme an på det under bælttestedet, om jeg skal lære at sejle?", sagde Lisbet, og så gik hun til sejlkubben Sundet, der ikke praktiserede denne kønsdiskrimination.

Livet i lystbådene har præget hele familien. Lisbets mor skifter yngste lillesøster Ruth på agterdækket af sjægten "Kitten" i 1947.

Lisbet blev optaget som elev der og sejlede med en af de store tunge gaffelriggere, og det var også med en af disse sværthåndterlige både. Hun aflagde prøve ved helt selv at foretage et havneanløb til pladsen – hvor man jo ovenikøbet skal slutte med båden baglæns, da klyverbommen jo ellers spærrer broen for forbi passerende.

En af de andre sejlerekoleelever, en ung fyr, anskaffede sig efter prøven en fin lille båd – og det inspirerede Lisbet til at prøve det samme. I samarbejde med sin far anskaffede hun sig i 1962 en fin Helsingørjolle "Vuska" for 3.500 kr. – den blev sendt pr. fragtskib fra Århus til København. Helsingørjollen var tegnet af Utzon i 1946 som en modernisering af søspejderjollen Ålborgjollen, nu med bermudarig.

"Vuska" var imod sædvanen forsynet med kahyt, og båden kom i de næste 10 år til at lægge køl til utallige lange og vilde sejlture for Lisbet og hendes besætninger, som meget ofte bestod af piger.

I DFÆL-bladet og andre bådblade har man gennem årene kunne læse en stribe af Lisbets beretninger både om egne og andres både – og om sejlturene i dem med de små og store oplevelser de har givet.

En af disse – fra starten af Lisbets selvstændige sejlerkarriere i 1963 – kan læses på DFÆLs hjemmeside under "Bladet". De tre piger kaster sig ud i et langt eventyr og møder på alt fra righavari over natsejlads i vindstille til drabelige kryds i hård vind. Find de 4 afsnit af fortællingen i numrene 87, 88, 94 og 95.

En anden fortælling om dengang hun var tæt på den

Lille Lisbet sidder her som ca. 4-årig sammen med sin mor i familiens daværende båd "Mikkel", en 22 m² kutter fra 1918

gigantiske undersøiske eksplosion i Århusbugten kan læses i nummer 102.

Senere præsterede hun sammen med sin søster at sejle "Vuska" hjem fra Kallehave til Svanemøllen i eet hug og på een dag – for en kraftig agten for tværs over både Faxe og Køge Bugt. På turen løsnede det ene vant sig pludselig og svingede ud over vandet – Lisbet havde smurt vantskruen, så den opgik sig. Men det blev klaret og turen fortsatte...

Lisbet har skrevet bag på billedet: En gævn besætning er guld værd under primitive forhold. Gæve må de have været, for de sov alle 4 på dørken i den 5,5 m lange Helsingørjolle på turen i 1965

Under storstrømsbroen – på sommertogtet med "Vuska" i 1963

Engang sprang "Vuska" læk i kuling ved Kullen, men Lisbet og medsejleren Per fik den nu alligevel bragt sikkert hjem ved at dække revnen med en lækpressening og så ellers stoppe revnen ud med margarine og krydderfedt. Beretningen om denne bedrift skrev Lisbet og udgav, så andre kunne få glæde af hendes erfaring.

Lisbet tog hurtigt kystskippereksamen og blev selv underviser på sejlerskole. I 1971 havde hun fået sit første barn, og desuden havde hun under et besøg nede i det sønderjydske oplevet folkebådens fremragende kryds-egenskaber, så nu kiggede hun sig om efter en folkebåd.

Igen i samarbejde med faderen fik hun fat i en velbygget folkebåd FD 439 – bygget i Århus i 1964 som en af en serie på 4. Hun købte "Svik" for 24.000 kr. og mødte kort efter Jørgen, som selv var i gang med at bygge sig en båd. De slog pjalterne sammen og fik et barn mere sammen, så den førstefødte ikke skulle blive ensom, som Lisbet siger.

En enkelt gang har Lisbet deltaget i Sjælland Rundt med Ib Jensen i hans kutter "Flirt". Hun skrev en beretning fra turen til KAS og vandt førstepladsen for den – og som hun siger: "Så måtte jeg tage blå kjole på og komme til overrækkelsen af præmien".

Vi håber på senere at kunne bringe hendes beretning her i bladet eller på DFÆLs hjemmeside.

Når man kigger på Lisbets "forfatterskab" kan man kun få respekt for det utrolige mod, hun har taget

udfordringerne på vandet op mod – og den eventyrlyst, der har drevet hende altid.

Hendes nysgerrighed og gåpåmod har ført hende frem til mange spændende oplevelser, og hendes lyst til at fortælle om dem til andre har resulteret i et utal af beretninger, bragt i alskens bådeblade.

Men noget af det allermest fremtrædende i Lisbets beretninger er det særlige fokus, hun har på de mange de mange små oplevelser, der tilsammen gør sejlerlivet i træbådene så stort og berigende.

Et udpluk af disse vil i den kommende tid blive bragt på DFÆLs hjemmeside under "Artikelbasen" – under Beretninger og betegnet: Lisbets fortællinger.

Men det er som nævnt allerede muligt at læse flere af

Der er altid fest og farver omkring Lisbet. Under det store træf i Svendborg 2003 roede Jørgen hende rundt i havnen med "Viffert"s trofaste følgesvend gennem 66 år "Lille Vif", mens hun sang og spillede på harmonika

Lisbet på vej hjem fra Hven i 1962 – ved roret i "Nussefinn"s folkebåd "Nus" og med spidsgatteren "Iduna" agtenfor.

Lisbets fortællinger på samme sted – feks. også "Min fars båd".

Lisbet har omfattet alle de fartøjer, hun har været sammen med, med stor kærlighed. Når hun har hørt nyt om dem eller mødt dem, skriver hun tit en lille fortælling om deres færd og bidrager dermed til at sikre, at deres historie bliver bevaret for eftertiden.

Lisbet fortæller, at hun kun har været søsyg en gang – og det var på færgen fra Frederikshavn til Norge. Det var slemt vejr, og alle kastede op, så dækket flød i bræk – det blev for meget, så Lisbet også måtte ofre. Det er måske sådan, at sejleriet helt fra baby har vaccineret hende mod at blive søsyg i en lystbåd – men da ikke på en færge...

Da Lisbets far fik grøn stær og måtte stoppe som

Lisbets to veninder i Helsingørjollen "Vuska" – på sommertogtet i 1963. Charlotte t.v. i tidstypisk tresserfrisur, og Birgit i cockpittet. Fra forsiden af DFÆL-bladet nr. 94

sunget alle mine sange mange gange..."

Det er nemlig sådan, at Lisbet også har vundet ry på det sejlmusikalske område, dels som harmonikaspiller og dels som DFÆLs og flere andre sejlede klubbers huspoet – på linie med hendes far, der både har komponeret musik og sange. Hun har således skrevet teksten til den mest sunge sang i DFÆL: "Ser vi en vimpel med måge på blåt" og også en folkebådssang – blandt mange andre.

I Hals Havn er hun kendt for at have komponeret "Hals-Valsen".

I Lisbet har vi altså endnu en af disse alsidige og vilde kvinder til søs – utroligt, at sejlerverdenen i den grad har bevaret sin karakter af et mandsvælde, når der sejler kvinder som Lisbet, Kirsten og Birte rundt. Det er vel nok kun kvinderne selv, der kan ændre på dette, og det er der også kvinder fra den yngre generation der har taget fat i. Vi håber på at kunne præsentere nogle af dem i næste nummer af "Klassisk Træbåd".

"Lille Vif" har lagt køl til mange sejlture. Her ror Lisbet Kofoed det stærkt styrlastige målerfartøj ud under DFÆL-træffet i Sundby 2010 – overmåleren Jørgen Heidemann har sikret sin overlevelse med en redningsvest...

sejler, overtog hun og Jørgen hans dejlige 25 m² Danabåd D2 "Viffert", tegnet af Ove J. Kofoed selv og bygget i 1949/50 af Brødrene Andersen i Vest-Vildsund. Jørgen brugte mange timer på at restaurere båden fra 1991, og parret solgte deres ellers så kære folkebåd "Svik". Men de har sejlet lykkeligt med "Viffert" siden – og deltaget i stort set alle DFÆL-træf rundt i landet.

Med hjemhavn i Hjarbæk nord for Viborg har Lisbet og Jørgen sejlet Limfjorden tynd gennem mange år – som oftest med Lisbet ved roret og Jørgen på sejlene. Den lokale sejlkлуб og masser af sejlerskoleelever har gennem årene nydt godt af Lisbets erfaring og evner som underviser. Og som Lisbet tilføjer: "Og så har vi

"Viffert" i Øster Hurup Havn 1995 med Jørgen stolt på fordækket. Bådens navn stammer fra oldnordisk "Vid Færd" – altså undervejs. Og som altid med "Lille Vif" ved hækken. Den fik Lisbets far bygget i 1950, så den har fulgt "Viffert" i hele dens sejlerliv